

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Quibusdam præmissis referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

vel diversitatem numericam habere, ratione consecrationis, per quam conficitur; ita ut unum sit sacramentum, quod unicā consecratione conficitur; plura verò sacramenta, si distinctis numero consecrationibus conficiantur. Alii verò asserunt unitatem numericam Eucharistiæ, nec ex continuatione physica specierum, nec ex unitate consecrationis sumi, sed ex ordine ad unam sumptionem. Et hæc sententia probabilior videtur: quia Eucharistiæ sacramentum est institutum à Christo per modum convivii spiritualis, quo reficitur anima; unde de illo agendum est cum analogia ad convivium materiale, ut communiter docent Scholastici cum D. Thoma hic art. 2. Sed convivium materiale non habet suam unitatem numericam à physica continuatione ciborum, cum plura fercula inter se discontinua, possint in eodem convivio ministrari: nec ab actione quā præparatur, cum unica vel pluribus actionibus inter se discontinuis, & numero diversis, præparari possit; sed à cibus & ferculis prout ordinantur ad unam refectioem: Ergo pariter unitas numerica sacramenti Eucharistiæ, nec sumitur à communitate physica specierum, nec ex unitate consecrationis per quam conficitur, sed ex ordine ad unam numero refectioem ad quam deservit.

Deinde, in Missa Sacerdos dividit Hostiam in tres partes, & potest sumere sanguinem multiplici & distincto haultu, & tamen tunc sumitur unum tantum sacramentum, non obstante discontinuatione partium specierum: Ergo unitas numerica sacramenti Eucharistiæ, non sumitur ex continuatione physica specierum.

Si dicatur quod quælibet pars hostiæ, aut quælibet portio vini, non est materia integra, verum est; sed hujus nulla alia ratio assignari potest, nisi quia omnes ordinantur ad eandem numero refectioem; nam in qualibet est totum corpus, aut totus sanguis Christi: Ergo ex ordine ad unam refectioem spiritualement, unitas numerica sacramenti Eucharistiæ sumi debet, non verò ex continuatione physica specierum, vel ex unitate consecrationis; cum enim quæstio procedat de principio intrinseco individuationis, non est recurendum ad causam efficientem extrinsecam. Præterquam quod, si unā consecratione plures hostiæ consecrentur, quæ à pluribus sumantur, erunt plura numero sacramenta.

Dices, Antequam sacramentum Eucharistiæ deserviat ad unam vel plures refectioes spirituales, præsupponitur constitutum, non solum in suo esse specifico, sed etiam in suo esse individuali, utpote jam existens à parte rei: Ergo ejus unitas numerica non sumitur ex ordine ad unam refectioem spiritualement.

Respondeo distinguendo Antecedens. Supponitur in suo esse individuali constitutum incomplete, concedo: complete, nego.

Explicatur: Duplex est constitutio sacramenti Eucharistiæ in esse individuali, una incompleta, conveniens ei ex intentione saltem virtuali Sacerdotis consecrantis, per quam deputatur ad unam vel plures refectioes; altera completa, quæ consequenter ad talem intentionem, idem sacramentum deservit de facto ad unam vel plures refectioes; quapropter licet Sacerdos consecret plures hostias in ordine ad plures refectioes, non habent tamen complete, sed tantum inchoative esse plura numero sacramenta, antequam in ipsa sumptione deserviant de facto plures refectioibus. Similiter si plures consecret in

Tom. IV.

ordine ad unicam numero refectioem, inchoative tantum ex tunc erunt unicum numero sacramentum, complete verò in ipsa actuali & unica sumptione. Quod si post consecrationem eas applicet ad plures refectioes, tunc sicut prior intentio eas consecrandi in ordine ad unicam refectioem mutatur: ita & constitutio incompleta sacramenti in esse individuali, ab ea proveniens, ac proinde sient tunc plura numero sacramenta; eodem modo quo si unicam hostiam in ordine ad unicam numero refectioem consecraret, & tamen postea pluribus eam divideret. Neque verò id mirum videbitur, si attentè consideretur, sacramentum Eucharistiæ esse (ut supra dicebamus) ex sua institutione, convivium spirituale, dicens analogiam ad convivium materiale; constat enim quod plura fercula, ex deputatione ad unam refectioem, constituunt inchoative unum convivium; complete verò, quando postea ministrantur. Item manifestum est, primam illam deputationem posse mutari ita ut deserviant pluribus refectioibus, & ita plura convivia efficiant.

Instabis: Intentio Sacerdotis consecrantis plures hostias ad unam vel plures refectioes, est quid merè extrinsecum sacramento Eucharistiæ, nihil reale intrinsecum ponens in speciebus consecratis: Ergo ab ea non potest provenire, etiam inchoative, unitas vel pluralitas numerica istius sacramenti.

Respondeo distinguendo Consequens: Ergo ab ipsa non potest provenire, etiam inchoative, unitas vel pluralitas numerica istius sacramenti, tanquam à ratione formali, concedo; tanquam à conditione requisita, nego. Quemadmodum enim intellectus dividens dies & annos, licet extrinsecus temporis, est tamen conditio ad ejus multipliciter requisita; ita proportionaliter in præfenti, ordinatio mentalis specierum ad unam vel plures refectioes in Sacerdote consecrante, habet se ad modum conditionis requisitæ ad unitatem vel multipliciter numericam ipsius sacramenti.

ARTICULUS IV.

Utrum realis susceptio Eucharistiæ, vel saltem ejus votum, sit simpliciter ad salutem necessarium?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententia.

Suppono primò, dupliciter posse aliquid dici simpliciter necessarium ad salutem, scilicet necessitate præcepti tantum, si ex natura sua non habeat necessariam connexionem cum nostra salute, sed tantum ex præcepto divino vel Ecclesiastico; & necessitate etiam medii, si nempe etiam ex sua natura necessario connectatur cum nostra salute, sicut ad gloriam requiritur gratia, & in adultis merita. Non agimus hic de necessitate præcepti sumendi Eucharistiæ, de hoc enim differit S. Doctor infra quæst. 80., art. 11. sed tantum de necessitate medii, & inquirimus, an illa sit medium necessarium ad salutem? Quod ut magis declaretur,

Suppono secundò, susceptionem Eucharistiæ aliam esse realem & sacramentalem, consistentem in sumptione specierum consecrarum, ad quam

Dd 2.

quam

quam Christus suos Discipulos invitavit dicens, *Accipite & manducate*; aliam mysticam & spirituales; sumptam scilicet pro desiderio & voto illius de qua dicitur Job. 31. *Quis det de carnibus ejus ut satureretur?*

74. Suppono tertio, votum alicujus rei esse duplex, explicitum & implicitum: explicitum est desiderium rei in seipsa, id est ad ipsam rem expressè cognitam terminatum; implicitum verò est desiderium ejusdem rei, non in seipsa distinctè cognita, sed in aliquo alio cum illa connexionem aliquam habente. Querimus ergo, an realis susceptio Eucharistiae, vel saltem votum ejus explicitum, vel implicitum, sit medium ad salutem necessarium? In cujus difficultatis resolutione, varia sunt Authorum placita.

75. In primis enim quidam haeretici Armeni existimarunt, realem susceptionem Eucharistiae, esse omnibus hominibus medium necessarium ad salutem; & propterea simul cum Baptismo Eucharistiam parvulis dabant, ut ex Guidone Carmelita refert Waldensis tomo 2. de sacram. cap. 97. Eundem errorem tribuere Graecis Jacobitis, & Nestorianis Prateolum, refert Suarez hic disp. 40. sect. 2.

Catholici verò in tres sententias divisi sunt, Suarez enim, Vazquez, & alii Recentiores communiter, docent Eucharistiam, neque in re, neque in voto, esse ad salutem necessariam. Aliqui verò, quos refert Vazquez hic disp. 169. cap. 2. asserunt Eucharistiam in voto explicito, necessariam esse ad salutem, necessitate medii; & de hoc sacramento eodem modo philosophandum esse existimant, sicut de Baptismo, & de Pœnitentia; ita quod sumptio realis Eucharistiae non sit determinatè necessaria ad salutem, sed casu quo non possit realiter & sacramentaliter recipi, debebat dari votum, id est desiderium talis sumptionis; sicut ad salutem requiritur votum explicitum, seu desiderium Baptismi, quando non potest reipsa suscipi, quod votum, seu desiderium, *Baptismus flammis* appellatur.

Sententia Thomistarum, inter has duas extreme oppositas medium tenet; docet enim votum Eucharistiae esse medium ad salutem necessarium; asserit tamen tale votum non debere esse explicitum & formale, sed sufficere implicitum & virtuale, quod in susceptione Baptismi, & aliorum sacramentorum imbibitur; quia nimirum Eucharistia se habet per modum finis omnium sacramentorum, & alia tanquam media ad ipsam ordinantur: quicumque verò appetit medium, implicite, virtualiter, & interpretativè censetur ipsum finem desiderare,

§. II.

Vera sententia triplici conclusione statuitur.

76. Dico primò, sacramentum Eucharistiae in re susceptum, non esse medium necessarium ad salutem.

Conclusio est certa de fide, & constat traditione & consuetudine Ecclesiae, tum in parvulis, tum in adultis. De parvulis extat definitio Concilii Tridentini sess. 21. cap. 4. ubi dicit quod parvuli, & usurationis carentes, nullà obligantur necessitate ad sacramentalem Eucharistiae communionem; siquidem per Baptismi lavacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam jam filiorum gra-

tiam in illa ætate amittere non possunt. De adultis etiam constat praxis Ecclesiae, quæ nec prostratis, nec vomitibus patientibus, nec ad mortem ducentibus, solent sacramentum Eucharistiae porrigere, etiam in mortis articulo; quod evidens argumentum est, realem & sacramentalem Eucharistiae susceptionem, non esse necessariam salutem medii ad salutem, nunquam enim Ecclesia praeferret adultos aut parvulos medio ad salutem necessario.

Addo quod, licet Eucharistia sit per modum cibi spiritualis animæ instituta, tamen vel non est unicus, vel non est omnino necessarius, quia nimirum per actus virtutum, maximèque charitatis, anima semel existens in gratia, sufficienter nutritur potest, & à contrariis defendi, deficiente Eucharistia: quando autem multi sunt cibi, & singuli sufficientes, nullus tunc determinatè est necessarius, sed aliquis indeterminatè: vel si cibi Eucharistiae sit simpliciter necessarius necessitate medii ad salutem, per longum tempus in statu gratiarum cum sit cibi spiritualis, sufficit quod spiritualiter sive in voto suscipiatur.

Dico secundò, votum seu desiderium formale & explicitum recipiendi sacramentum Eucharistiae, non esse de necessitate salutis.

Probatur primò: Tunc solum votum explicitum, seu desiderium alicujus rei, est simpliciter necessarium necessitate medii ad salutem, quando res ipsa, aliquando saltem, si commode haberi possit, est ita necessaria: Sed realis susceptio Eucharistiae, nunquam est simpliciter necessaria necessitate medii ad salutem parvulis aut adultis, antecedenti conclusione ostensum est: Ergo nec votum formale & explicitum. Major probatur: Votum alicujus rei, est tantum propter ipsam, unde dicitur ejus vicarium; atque adeò non potest unquam esse magis necessarium ad salutem, quam sit res ipsa: hinc, quia professio in religione, nunquam per se est simpliciter requisita, sed tantum utilis ad salutem, votum ejus nunquam simpliciter est per se loquendo necessarium simpliciter ad hunc finem: Ergo, &c.

Probatur secundò conclusio: Gratiam amittam post Baptismum, & gloriam, potest quis habere, sine reali susceptione Eucharistiae, & ejus voto formali & explicito: Ergo tale votum non est simpliciter necessarium necessitate medii ad salutem. Consequentia patet, Antecedens verò probatur. Si quis morti proximus, sumpto viatico peccet mortaliter, etiam si non recipiat iterum Eucharistiam, nec voluntatem habeat eam recipiendi iterum; potest tamen per sacramentum Pœnitentiae justificari, & obtinere gloriam post mortem: Ergo gratiam amissam post Baptismum, & gloriam potest quis habere, sine reali susceptione Eucharistiae, & ejus voto formali & explicito.

Nec valet quod aliqui dicunt, nempe hominem in tali casu teneri iterum sumere viaticum, si tunc tenetur iterum confiteri; regulariter tamen excusari, si huic præcepto non satisfaciatur; quia si quaereretur scandalum & probabilis suspicio manifestandi suum delictum. Non valet inquam, nam Ecclesia non solet morti proximis vis viaticum conferre, etiam quocumque scandalo secuto; & nullus Confessarius pœnitentem suum, qui post viaticum peccavit, obligatur iterum viaticum sumere, etiam si possit sine scandalo.